

Gregorčičeva 20–25, SI-1001 Ljubljana

T: +386 1 478 1000

F: +386 1 478 1607

E: gp.gs@gov.si

<http://www.vlada.si/>

Številka: 00104-308/2020/5

Datum: 27. 8. 2020

Odgovor na poslansko vprašanje dr. Franca Trčka v zvezi s točko »najprej pomisliti na male« v programu predsedovanja Svetu EU

Podpredsednik Državnega zbora Republike Slovenije Jože Tanko je dne 27. 7. 2020 Vladi Republike Slovenije (v nadaljevanju Vlada) posredoval pisno poslansko vprašanje dr. Franca Trčka v zvezi s točko »najprej pomisli na male« v programu predsedovanja Sveta EU.

Poslanec je v vprašanju izpostavil, da so ob »covid-19« najbolj prizadeta mala in srednja podjetja, ki sestavljajo veliko večino strukture slovenskega gospodarstva ter da se je soproedsedujoči trojček v programu predsedovanja Sveta EU obvezal tudi k zagovarjanju zanesljivih in stabilnih pogojev oz. za logiko »najprej pomisli na male«.

V zvezi z navedenim poslanca zanima:

- Kako se bo »najprej pomisli na male« operacionaliziralo v izvedbene politike tako na slovenski kot EU ravni?
ter
- Kdo vse bo vključen v pripravo tozadevnih izvedbenih politik, ki vsekakor presegajo mandat te vlade in koalicije?

Vlada na poslansko vprašanje podaja naslednji odgovor:

PRVO VPRAŠANJE

- **Kako se bo »najprej pomisli na male« operacionaliziralo v izvedbene politike tako na slovenski kot EU ravni?**

Vlada se zaveda pomembnosti podpore segmentu podjetništva, ki ga je v Sloveniji v letu 2018 sestavljalo preko 113.000 mikro in več kot 6.000 malih podjetij. Skupno število mikro, malih in srednje velikih podjetij (v nadaljevanju MSP) je v letu 2018 znašalo nekaj več kot 121.000.

Načelo " najprej pomisli na male" (določeno v Aktu za mala podjetja) se upošteva pri pripravi sektorske zakonodaje v institucijah EU ter državah članicah. Zato se že pri pripravi zakonodaje preverja učinke predpisov na gospodarstvo s tako imenovanim MSP testom. MSP test vključuje merilo »najprej pomisli na male«, ki mora biti izpolnjeno. To merilo se upošteva pri oblikovanju predlogov predpisov in politik, z namenom izračuna učinkov predpisov na gospodarstvo, predvsem za sklop MSPjev. Od 12. 1. 2017 je priprava MSP testa obvezna pri pripravi zakonov po rednem postopku.

Tudi ukrepi, ki se na nacionalni ravni izvajajo iz sredstev Evropske kohezijske politike v obdobju 2014–2020, so v veliki meri namenjeni MSPjem v vseh razvojnih fazah. Tako lahko MSP preko Slovenskega podjetniškega sklada v letu 2020 koristijo za približno 131 mio EUR podpore s povratnimi viri financiranja v obliki garancij, neposrednih kreditov in kapitalskih naložb ter nepovratnimi viri financiranja v obliki zagonskih spodbud. MSPji lahko pridobijo tudi dragoceno vsebinsko podporo, ki je posebej prilagojena izzivom in potrebam startup in scaleup podjetjem na poti rasti.

V okviru finančne linije Posebne spodbude pa so lahko pridobili določene spodbude MSPji, ki uvajajo ali povečujejo proizvodnjo polproizvodov na področju predelave in obdelave lesa in lesnih tvoriv, ter podjetja, ki bodo uvedla digitalno transformacijo proizvodnje. MSPjem je posebej prilagojen ukrep dodeljevanja spodbud manjših vrednosti, ki jim omogoča bistveno poenostavljen

dostop do sofinanciranja posameznih storitev, s pomočjo katerih lahko podjetja krepijo svojo konkurenčnost in kompetence.

Finančna sredstva zagotavljamo tudi preko več posojilnih skladov, ki jih imamo vzpostavljene na SID banki.

Preko Javne agencije Republike Slovenije za spodbujanje podjetništva, internacionalizacije, tujih investicij in tehnologije pa so MSPji lahko deležni pomoči tudi v okviru ukrepov za spodbujanje podpornega okolja za podjetništvo. Preko mreže slovenskih poslovnih točk SPOT svetovanje so zagotovljene celovite brezplačne podpirne storitve (informiranje, usposabljanja, svetovanje, izmenjava dobrih praks ter odpiranje poslovnih priložnosti) potencialnim podjetnikom in podjetjem v vseh fazah razvoja na 12 lokacijah, v vseh razvojnih regijah. Preko mreže subjektov inovativnega okolja so zagotovljene brezplačne storitve kot so promocijsko-motivacijski in tematski dogodki, informiranje in svetovanje ter mentoriranje ekspertov. Teh storitev so deležni inovativni potencialni podjetniki (inovativni posamezniki, dijaki, študenti, pedagoški delavci, raziskovalci), nova in obstoječa podjetja s potencialom hitre rasti (start up podjetja) in hitro rastoča podjetja s potencialom globalne rasti (scale up podjetja). Subjekti inovativnega okolja se nahajajo na 20 lokacijah po Sloveniji. MSP lahko pridobijo tudi sredstva za internacionalizacijo preko spodbujanja udeležbe na mednarodnih sejmih, pridobivanja certifikatov, izvajanja tržnih raziskav, oblikovanja partnerstev za nastope na tujih trgih ter preko krepitve blagovnih znamk. Posebna pozornost je usmerjena tudi v razvoj novih in inovativnih turističnih produktov in storitev, povečanje njihove kakovosti ter razvoj turističnih destinacij.

Med epidemijo Covid-19 in po njej smo sprejeli štiri zelo obsežne protikoronske svežnje, v katerih so nekateri ključni ukrepi za gospodarstvo kot npr. čakanje na delo, skrajšan delovni čas, mesečni temeljni dohodek, oprostitev plačila prispevkov, državna poročstva (preko SID banke) ter likvidnostni krediti Slovenskega podjetniškega sklada in Slovenskega regionalnega razvojnega sklada.

Na ravni Evropske unije (v nadaljevanju EU) je potrebno najprej poudariti, da je trenutna kriza simetrična, ker vse države članice EU po zadnjih razpoložljivih podatkih beležijo močan upad BDP v 2020, čeprav resda z različno intenzivnostjo.

Na ravni EU je bilo pripravljenih tudi več strateških dokumentov. Nova industrijska strategija EU je bila predstavljena še pred krizo. Zaradi pandemije Covid-19 so se razmere precej spremenile, kar terja tudi prilagoditev določenih elementov te strategije sedanjim razmeram in fazi okrevanja. Temeljni elementi industrijske strategije, in sicer zeleni prehod, digitalna preobrazba in globalna konkurenčnost, ostajajo relevantni in pomembni tudi v fazi okrevanja. Če želimo biti uspešni pri dvojnem prehodu, mora biti EU globalno konkurenčna, kar temelji na dobro delujočem notnem trgu. Zmanjšati moramo odvisnost od tretjih držav pri najpomembnejših uvoznih dobrinah.

Ključno vprašanje je, kako doseči te cilje. O tem je že tekla obsežna razprava, dejstvo pa je, da potrebujemo celovit pristop. Evropska komisija (v nadaljevanju EK) je v ta namen identificirala 7 glavnih prioritet:

- **notranji trg:** akcijski načrt za boljšo uveljavitev in izvajanje zakonodaje na notranjem trgu ter poročilo o ovirah sta pomembni podlagi. Odpraviti je potrebno administrativne ovire, da bi zagotovili dobro delujoč notni trg za podjetja.
- **zunanji vidik:** enakovredna pravila v globalnem merilu. EK je objavila Belo knjigo o instrumentu glede subvencij tretjih držav, ki so problem in povzročajo izkrivljanje na notnem trgu; kriza je pokazala, da se moramo izogniti prevzemom podjetij v težavah, postopke v zvezi s tem je potrebno spremeniti in zaostri, mehanizem pregledov bi imel pomembno vlogo pri tem.
- **podnebna nevtralnost:** strategija izpostavlja sodobne tehnologije za razogljičene energetske intenzivnih panog ter strateški pristop pri obnovljivih virih energije, kako tudi potrebo po cenovno dostopni čisti energiji. EK bo objavila strategijo za integracijo energetskega sektorja in novo strategijo za vodik.
- **krožno gospodarstvo**

- **inovacije:** predstavljajo gonilo industrijske strategije za zeleni in digitalni prehod za krepitev odpornosti. Glavni ukrepi so zavedeni v okvirnem programu Obzorje Evropa. Ob tem pa izpostavljamo, da pripravlja EK tudi komunikacijo o prihodnosti raziskav in inovacij.
- **znanje in spretnosti:** EK je 1.7.2020 predstavila program znanj in spretnosti za trajno konkurenčnost, socialno pravičnost in odpornost.
- **naložbe in financiranje:** pomembna bo smotrna poraba finančnih virov v okviru večletnega finančnega okvirja (v nadaljevanju VFO), prav tako pa tudi naložbe za trajnostno financiranje za krepitev zasebnih naložb. Izpostavljeno je tudi združevanje sredstev med državami članicami EU, regijami in industrijo.

Pomen nove industrijske strategije je toliko večji zaradi krize. Izogniti se moramo razdrobljenosti enotnega trga zaradi asimetrije pri okrevanju. Pri tem je potrebno upoštevati tesne povezave med deli gospodarstva ter izpostaviti čezmejno sodelovanje. Ekosistemi namreč niso nacionalni, ampak imajo evropsko razsežnost. Potreben je skupen pristop, da bi odpravili škodo, ki je nastala zaradi krize. Krizo moramo izkoristiti kot priložnost za pospešitev zelenega prehoda in digitalne preobrazbe.

EK je predlagala obsežen načrt okrevanja za Evropo po pandemiji. Z vidika industrijske politike ima tri glavna izvedbena orodja:

- orodje v podporo državam članicam za okrevanje, obnovo in krepitev: Države članice bodo pripravile svoje naložbene prioritete v okviru nacionalnih načrtov za okrevanje glede na potrebe lastnega gospodarstva ter upoštevajoč industrijsko perspektivo.
- ponovni zagon gospodarstva ter krepitev zasebnih naložb: Kratkoročno s pomočjo instrumentov v podporo plačili sposobnosti ter dolgoročno, kjer EK predlaga krepitev programa InvestEU s pomočjo novega okna za strateške naložbe. Namen je okrepiti strateško avtonomijo in odpornost EU gospodarstva. Upravičeni sektorji pri orodju bodo kritična infrastruktura, ključne omogočitvene, transformativne, zelene in digitalne tehnologije ter inovacije, proizvodnja IKT komponent in naprav, dobava in skladiščenje kritičnih vložkov v strateške vrednostne verige ter kritične tehnologije in vložki za varnost.
- povečanje proračunskih sredstev v okviru VFO: področje zeleni in digitalni prehod ter odpornost.

Na nacionalni ravni se pripravlja nova Industrijska politika Slovenije do 2030, ki bo sledila evropski.

Pri industrijski strukturi Evrope imajo MSP ključno vlogo, saj zagotavljajo dve tretjini delovnih mest in so osrednjega pomena za uspeh novega industrijskega pristopa. EK je v marcu 2020 sprejela Strategijo za MSP za trajnostno in digitalno Evropo. Namen strategije je pomagati MSP pri uresničevanju dvojnega prehoda, kar pomeni tudi zagotavljanje dostopa do pravih znanj in spretnosti. EK bo za krepitev zmogljivosti MSP za ta prehod posodobila evropsko podjetniško mrežo in MSP omogočila vključevanje digitalnih inovacij. Predvideni so ukrepi za odpravo regulativnih in praktičnih ovir za poslovanje ali razširitev, zagotovitev pravočasnega plačevanja, olajšan vstop MSP na borzo in spodbujanje naložb v podjetja in sklade, ki jih vodijo ženske. Cilj je zagotoviti, da bo Evropa postala najboljše okolje za ustanovitev podjetja in rast.

Slovenija si bo v prihodnje v okviru te strategije prizadevala za sprejemanje ukrepov, ki vplivajo na razbremenitev MSP in jim olajšajo čezmejno poslovanje, pa tudi dostop do financiranja. Za Slovenijo kot malo državo članico je pomembno tudi, da imajo MSP dostop do ključnih tehnologij in vrednostnih verig. V zvezi s posledicami krize Covid-19 je pomembno, da se MSPjem dodeli dovolj likvidnostnih sredstev, da bodo lahko kratkoročno preživela. Takšna podjetja bodo srednjeročno in dolgoročno potrebovala tudi ukrepe, ki jim bodo pomagali pri prestrukturiranju in preoblikovanju, da se bodo prilagodili novim razmeram.

DRUGO VPRAŠANJE

- **Kdo vse bo vključen v pripravo tozadevnih izvedbenih politik, ki vsekakor presegajo mandat te vlade in koalicije?**

Slovenija je v pogajanjih s partnericama Nemčije in Portugalske za pripravo 18-mesečnega programa tria predlagala, da je načelo "najprej pomisli na male" zajeto tudi v programu tria.

Program tria predsedstva je bil pripravljen v senci posledic krize Covid-19, v luči česar je glavna prednostna naloga treh predsedstev prav okrevanje evropskega gospodarstva v skladu s trajnostno in vključujočo strategijo rasti, ob upoštevanju podnebnih ciljev. Med glavnimi prioritetami nemškega predsedstva je zato obvladovanje gospodarskih in socialnih posledic pandemije covid-19. Za okrevanje evropskih podjetij, tudi MSPjev, je treba okrepiti njihovo odpornost in konkurenčnost, za kar je nujno nadaljnje delo na poglobljanju enotnega trga EU, vključno z učinkovitim izvajanjem njegovih pravil ter odpravo preostalih neupravičenih ovir za njegovo delovanje. Nemško predsedstvo bo v tej luči delalo tudi na industrijski strategiji, boljši zakonodaji in krepitvi MSP. Pri tem pa bo zelo pomembno vlogo imelo tudi področje raziskav in inovacij, ki so gonilna sila evropske inovativnosti in konkurenčnosti.

Slovenija podpira program nemškega predsedstva na področju konkurenčnosti. Okrevanje gospodarstva po pandemiji Covid-19 in nadaljnje razvijanje gospodarske osnove EU je ključni element tria predsedstev, med bistvenimi cilji v tem kontekstu pa so poglobljanje enotnega trga in njegova odpornost, okrepitev MSP in industrijske konkurenčnosti v Evropi ter spodbujanje tehnološke avtonomije EU.

Za Slovenijo kot malo odprto gospodarstvo je bistvenega pomena enotni trg in odstranjevanje ovir za njegovo polno delovanje, zlasti na področju storitev, ter podpora MSP. Ključno vlogo pri ponovni oživitvi EU gospodarstva ima tudi Skupna trgovinska politika. Pri sklepanju sporazumov kot tudi pri drugih ukrepih trgovinske politike se oblikujejo posebne določbe v korist MSP.

Prednostne naloge Vlade RS za Predsedovanje Svetu EU v okviru Sveta za konkurenčnost so:

- kreativne industrije kot generator dodane vrednosti v gospodarstvu,
- prehod v nizkoogljično krožno gospodarstvo,
- krepitev digitalne dimenzije notranjega trga za podjetja in potrošnike,
- trajnostni turizem in
- boljša zakonodaja.

MSP pa imajo pomembno vlogo tudi v okviru Skupne trgovinske politike EU in so, glede na njihov pomen v mednarodni menjavi, tudi del prednostne naloge Sveta za zunanje zadeve – trgovina. Slovenija se bo v času predsedovanja zavzemala za trgovinsko politiko v vlogi krepitve globalne konkurenčnosti EU, ob zagotavljanju pravične, na pravih temelječe mednarodne trgovine s posebnim poudarkom na MMSP in trajnostnem razvoju.

Za uresničevanje načela "najprej pomisli na male" in pripravo politik v okviru trio predsedovanja EU so vključeni različni resorji. Prvenstveno vlogo bosta tukaj zagotovo prevzela Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo kot tudi Služba vlade za razvoj in evropsko kohezijsko politiko.